

Saksframlegg

Dato: 27.02.2026

Arkivreferanse: 2026/5922-2

Saksbehandler: Annika Lie

Avdeling: Energi og miljø

Sokndal kommune - elva Sokna - flomsikring - konsesjon for vannuttak - høring av søknad

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Fylkesutvalget

Vedlegg:

1. [Høringen med høringsbrev og vedlegg.](#)
2. Helhetlig tiltaksplan og klimasårbarhetsanalyse for Sokndalsvassdraget (NORCE 2023).
3. Sokna flomtunnel – felles uttalelse fra Sweco og NORCE (2026).

Sammendrag

NVE har mottatt søknad fra Sokndal kommune om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å regulere vannstanden og ta ut vann fra Sokndalselva med flomsikring som formål. Det skal bygges en flomtunnel som frakter vann fra Sokna til Jøssingfjorden i situasjoner når vannføringen i elva er så stor (større enn 110 m³/s) at det medfører flomskader i Hauge sentrum. Fylkesdirektøren anerkjenner at tiltaket har potensiale for å redusere flomrisiko, skader på infrastruktur og bebyggelse i Hauge, og tillate en økt sentrumsvekst i kommunen. Dette kan være fordelaktig for kulturminner i området. Det foreligger derimot uenigheter knyttet til mulig miljøpåvirkning fra tiltaket. Fylkesdirektøren ber NVE ta stilling til disse aspektene i sin behandling av søknaden.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Rogaland fylkeskommune er positive til at det jobbes med løsninger for å redusere flomrisiko i Hauge.
2. Rogaland fylkeskommune ber NVE vurdere det omsøkte tiltak i sammenheng med allerede gjennomført og planlagte tiltak i Sokndalselva, i tråd med regional vannforvaltningsplan (2022-2027).
3. Rogaland fylkeskommune anerkjenner at det i denne konsesjonssaken foreligger motstridende kunnskapsgrunnlag og ber derfor NVE utføre en faglig vurdering av miljøkonsekvensen av det foreslåtte tiltaket.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Mette Fossan

kst. samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) behandler tiltak som omfattes av vannressursloven § 8, inkludert tiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget eller sjøen. Fylkeskommunen er høringspart i konsesjonssøknader og ivaretar allmenne interesser som regional vann- og kulturminnemyndighet.

NVE har mottatt søknad fra Sokndal kommune om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å regulere vannstanden og ta ut vann fra elva Sokna, med flomsikring som formål. Tiltaket består i å bygge en flomtunnel som frakter vann fra Sokna til Jøssingfjorden. I høringsbrevet fra NVE er høringsfristen satt til 06. mars 2026. Fylkesdirektøren har bedt om, og fått innvilget utsatt frist til 13. mars 2026.

Problemstilling

Fylkesutvalget bes ta stilling til hvilket høringssvar fylkeskommunen skal gi.

Saksopplysninger

Hauge er et tettsted og administrasjonssenteret i Sokndal kommune i Rogaland (Figur 1). Tettstedet hadde pr. 1.januar 2025, 2404 innbyggere. Sokndalselva renner igjennom Hauge sentrum og området har hatt store utfordringer med flom i lang tid, senest i desember 2025. Elven har utløp ved Sogndalstrand, som er et viktig kulturmiljø.

Over flere år har det vært arbeidet med å finne løsninger som kan bedre flomutfordringene, redusere flomskader på infrastruktur og bebyggelse i Hauge, samt tilrettelegge for økt sentrumsvekst. Elva er et prioritert vassdrag i fylkeskommunens regionalplan for vannforvaltning (2022-2027), og tiltak for å forbedre den økologiske tilstanden i vassdraget gjøres fortløpende.

Figur 1 Kartet viser det aktuelle området samt traseen for tunnelen fra Sokna ved Åmotshølen til Jøssingfjord. Hentet fra [Rapport fra Sweco 2024](#).

Sokndal kommune søker om tillatelse til å bygge en flomtunnel (figur 1) som skal frakte vann fra Sokna til Jøssingfjorden i situasjoner når vannføringen i elva er så stor (større enn 110 m³/s) at det medfører flomskader i Hauge sentrum. Dette omfatter hyppig demping av flommer der også flommer mindre enn 5-årsflommer dempes (vedlegg 2). Løsningen innebærer å etablere en justerbar flomluke som kan heves i forbindelse med flom og lede vannet via flomtunnelen til Jøssingfjord.

Det foreligger flere kunnskapsgrunnlag knyttet til tiltaket i høringen. [Den opprinnelige konsekvensutredningen \(Asplan Viak 2021\)](#) og [en senere supplerende \(Sweco 2024\)](#). I tillegg ble det i 2023 publisert en helhetlig tiltaksplan og

klimasårbarhetsanalyse for Soknavassdraget som NORCE utarbeidet på bestilling fra Sokndal kommune og vannområdekoordinator i Dalane (vedlegg 2). De ulike kunnskapsgrunnlagene viste til motstridende vurderinger om mulige påvirkninger på vassdrag og miljø. Blant annet påvirkningene vannuttaket og flomtunellen vil ha på sedimentkvalitet og -dynamikk i Sokndalselva. Det er en særlig stor kontrast mellom konsekvensutredningen til Sweco og tiltaksplanen fra NORCE. Med bakgrunn i dette ettersendte Sokndal kommune et notat med felles uttale fra begge parter den 05. februar 2026 (vedlegg 3). Notatet viser at det fremdeles er noe uenigheter knyttet til miljøpåvirkning, men de har en felles faglig forståelse for følgende punkter:

- Dersom flomtunell bygges inkluderes overvåking og eventuelle avbøtende miljøtiltak i vassdraget for å redusere/fjerne sandtransporten fra Sandbekkområdet, samt habitat- og restaureringstiltak i og langs vassdraget, slik det er beskrevet i rapportene fra de siste årene.
- Videre bør det legges det inn forpliktende, men behovsstyrte avbøtende tiltak for å ivareta sedimentkvalitet og unngå problemvekst. Det styres av overvåking og iverksettes etter behov. Dette vil fungere både dersom NORCE LFI sin vurdering slår til (høy risiko for problemvekst og reduksjon i sedimentkvalitet over tid = behov for tiltak) og dersom Swecos vurdering viser seg å være riktig (lav risiko for problemvekst og reduksjon i sedimentkvalitet).
- Tiltak til rensing av sand fra Sandbekk er i utgangspunktet uavhengig av flomtunellen. Alle parter er enige om at det uansett hadde vært bra for vassdragsmiljøet (med eller uten tunell).
- Behovsstyrte avbøtende miljøtiltak ved flomdemping bør imidlertid knyttes til en flomtunell.

Fylkesdirektørens vurderinger

Vassdrag og miljø

Fylkesdirektøren har tidligere gitt administrativ uttalelse til detaljreguleringen av tiltaket den 07.02.2022 og 05.09.2025. I førstnevnte ble det konkludert med faglig råd om å vurdere andre løsninger for å løse flomproblematikken i Sokndal. I sistnevnte, ble det stilt spørsmål til om kunnskapsgrunnlaget for vassdrags og miljø var tilstrekkelig belyst. Når det nå kommer som en konsesjonssak fra NVE som belyser flere ulike samfunnshensyn, vurderer fylkesdirektøren at det er hensiktsmessig å legge den frem for politisk behandling før det sendes et hørings svar.

Fylkesdirektøren ser behovet for flomsikring av Sokndalselva og har forståelse for kommunens situasjon, samt ønske om å videreutvikle sentrum. Kostnaden for gjennomføring av omsøkt tiltak vil være høy og i Sweco sin sluttrapport "[Flomsikring Sokna Fase 2 – Hydraulisk beregning og konstruksjon av inntaksløsning](#)" ble det i 2020 grovt estimert at kostnadene knyttet til tiltaket vil være rett i underkant av 450 millioner kroner. Prisvekst etter 2020 er ikke hensyntatt i dette estimatet.

Sokndalselva er et prioritert vassdrag i regionalplan for vannforvaltning (2022-2027). Det jobbes kontinuerlig med tiltak for å forbedre vassdragets tilstand basert på løsninger som er gunstige både for natur og mennesker, basert på naturens egne prinsipper. Eksempelvis er det igangsatt arbeid med fjerning av tidligere avsatte sandbanker i elveløpet, noe som kan bidra til reduksjon av flom ved Hauge.

Fylkesdirektøren anerkjenner at det foreligger flere kunnskapsgrunnlag knyttet til denne konsesjonssøknaden. Løsningsforslagene, utarbeidet i fellesnotatet datert 05.02.2026 (vedlegg 3), påpeker behovet for å gjennomføre tiltak i Sokndalselva uavhengig av etablering av det omsøkte tiltak. NVE bør ta stilling til om dette bør inkluderes som vilkår i en eventuell tillatelse. Notatet viser også at det fremdeles eksisterer noe faglig uenighet med tanke på miljøpåvirkning av tiltaket. På grunn av den faglige uenigheten er det vanskelig å forutse de faktiske konsekvensene. Fylkesdirektøren mener derfor at NVE bør gjøre en faglig vurdering av miljøkonsekvensen av det foreslåtte tiltaket.

Kulturmiljø

Kulturminner er utførlig skildret i planbeskrivelse og konsekvensutredning. Den foreslåtte flomtunnelen er ikke vurdert til å ha særlig negativ påvirkning på kulturmiljø, verken automatisk freda eller nyere tids kulturminner.

Fylkesdirektøren vurderer at en flomtunnel vil ha positiv konsekvens for kulturmiljø på Eik, Hauge og Sogndalstrand, fordi de bidrar til å minke størrelsen, og dermed konsekvensene av en flom. Flomskader er en betydelig risiko for kulturmiljø i Sokndal, som vil øke i fremtiden på grunn av klimaendringer. Flommene i desember 2025 viste tydelig hvordan bebyggelsen i Sogndalstrand er sårbar for de store vannmassene. En 200-årsflom vil trolig ha store konsekvenser. Fylkesdirektøren arbeider sammen med Sokndal kommune og grunneiere for å vurdere konsekvensene av flommen i desember, og sikringstiltak mot neste flom.

Sokndal kommune har fått 0,1 millioner kroner i tilskudd fra Riksantikvaren til å gjennomføre ROS-analyse av kulturmiljø i kommunen, som skal vurdere kulturmiljøenes sårbarhet mot skade fra for eksempel flom, brann, ras, hærverk eller andre hendelser. Fylkesdirektøren samarbeider med Sokndal om dette, og det er planlagt et felles verksted våren 2026.

Utløpet av flomtunnel i Jøssingfjorden er en del av K525: Blåfjell - Sandbekk - Jøssingfjord, utvalgt kulturlandskap av nasjonal interesse. Fylkesdirektøren vurderer at tiltaket vil ha lite visuell påvirkning på landskapet, under forutsetning av at det etter anleggsarbeidene ryddes opp, tilbakefører landskap og terreng i den grad det er mulig og lar det være minst mulig synlige spor igjen. Spor fra eldre tider i form av steinmurer, terrasserings eller brygger bør bevares.

Konklusjon

Fylkesdirektøren mener at tiltaket har potensiale for å redusere flomrisiko, skader på infrastruktur og bebyggelse i Hauge, og tillate en økt sentrumsvekst i kommunen. Dette kan være fordelaktig for kulturminner, der mindre flommer allerede fører til noen skader på kulturmiljø som Sogndalsstrand og større flommer kan føre til stor skade på kulturmiljøet. Det foreligger derimot uenigheter knyttet til mulig miljøpåvirkning fra tiltaket. Fylkesdirektøren mener NVE bør ta stilling til disse aspektene i sin behandling av søknaden.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.